

Lovecká tradice v Mongolsku

Zvláštnosti mongolského lovu: lov na sviště; lov na vlky; lov s orlem

Lov na sviště

Nejrozšířenějším mongolským savcem je bezpochyby svišť, který má na svědomí doslova podtunelování velkých oblastí zdejší stepi. Podle tradice se svišti těší u Mongolů značné oblibě, protože mají chutné maso a poměrně cennou kožešinu, takže jsou dobrým zdrojem obživy i příjmů.

Podle legendy byli svišti původně lidmi a vyhlášenými lukostřelci. Na světě tehdy bylo sedm slunců a jistý svišť se holedbal před ostatními Mongoly, že všech sedm sestřelí. Byl tak sebejistý, že uzavřel sázku: „Pokud minu, useknu si oba palce a strávím zbytek života pod zemí.“ Trefil šestkrát, ale při posledním výstřelu minul. Slib splnil, palce si usekl a odešel žít pod zem. Proto mají svišti na předních tlapách čtyři prsty, ale na zadních pět, a jen málokdy vzhlížejí ke slunci.

Lov probíhá podle tradice následovně: jeden lovec leží tiše v trávě připraven vystřelit. Druhý lovec se oblékne do bílého pláště a klobouku a vezme do ruky speciální bičků z koňského ocasu – *daluur*. Najde sviští díru a zatančí tradiční tanec provázený potřásáním *daluurem*. Odvede tak svišťovu pozornost, takže lovec s puškou se může dostatečně přiblížit zamířit a střelit.

Tato bizarní metoda má logické opodstatnění. Svišti mohou být přenašeči dýmějového moru a tradiční způsob lovu pomáhá určit, zda vyhlédnutý jedinec není nakažený. Zdraví svišti začnou při pohledu na tančícího člověka v bílém vydávat zvláštní poplašený hvízd. Nemocní jedinci nehvízdají a lovci vědí, že se k nim nemají přibližovat.

Lov na vlky

Vlk šedý je rozšířený po celém Mongolsku a pastevci s ním po staletí vedou urputné boje. Podle legendy bůh řekl na počátku vlkovi, že smí zabít a sežrat jednu z tisíce ovcí. Ale vlk to pochopil tak, že má tisíc ovcí zabít a jednu sežrat. Proto prý vlci, jako jedni z mála druhů v živočišné říši, zabíjejí mnohem víc, než sami dokážou sežrat. Například v 80. letech byly škody na dobytku způsobené vlčími smečkami odhadovány na 15 000 kusů ročně.

Ale vztah k vlkům není zdaleka jen negativní. Vlk patří mezi nomády k nejvýznamnějším totemovým zvířatům. Sám Čingischán byl prý potomkem vlka a srny a staří Mongolové věřili, že duše mrtvých mohou dojít do nebe, jen když je tělo roztrháno právě těmito šelmami. Vlčí krvelačnost má ale možná logické opodstatnění – brání přemnožení býložravců, a tím vypasení trávy a rozšiřování pouští.

Nesmiřitelnou válku vyhlásili vlkům komunisté. V roce 1917 Lenin přislíbil svým příznivcům, že pokud komunisté získají moc, všechny vlky vybijí. Takže po roce 1921, kdy se Mongolsko stalo prvním sovětským satelitem, stát označil vlky za třídní nepřátele a rok co rok pořádal velké vyhlazovací lovy, které trvaly týden v prosinci a týden v březnu. Každý, kdo předložil pár uší, byl odměněn ovcí a plstí na stěny geru. V květnu pak začínala kampaň

na vybírání vlčích doupat a zabíjení vlčat. Podle dobových záznamů bylo každoročně vybito pět a až deset tisíc vlků.

Dnes už se státní hony na vlky nepořádají. Mongolové a cizinci loví individuálně – ten, kdo dokáže ulovit tak chytré, silné a vytrvalé zvíře, je pokládán za hrdinu. Ulovení vlka, zvláště v lednu, prý také přináší štěstí na celý další rok.

Kazašský lov s orly

Na západě Mongolska, v oblastech obývaných etnickými Kazachy se dodnes praktikuje tradiční lov se speciálně cvičenými orly. Zmiňuje se o něm i Marco Polo v Milionu. Kazaši chytají mladé orlice ve věku okolo dvou let a cvičí je k vyhledávání svišťů, zajíců, menších lišek a dokonce i vlčat. Orli musejí odevzdat kořist lovcům, aniž by porušili kožešinu. Za odměnu dostanou část masa. Loví se v zimě, na sněhu, aby orli lépe viděli kořist.

V létě je lovce s orly možno vidět při speciálním festivalu, který je (na přilepšenou cestovnímu ruchu) organizován v blízkosti Ulánbátaru. Letos proběhl druhý ročník.

Použité zdroje:

Jasper Becker. „Outlaw or hunting wolves“ v internetovém magazínu Mongolia Today (http://www.mongoliatoday.com/issue/5/wolf_jasper.html);

Pilotguides. „Marmot from Mongolia“
http://www.pilotguides.com/destination_guide/asia/mongolia/marmot.php

Ben Stubbs. „Hunting and gathering“ The Sydney Morning Herald, 26 August, 2007
<http://www.smh.com.au/news/mongolia/hunting-and-gathering/2007/08/23/1187462426137.html>

Jiang Rong. Wolf Totem. The Penguin Press, 2008

Wikipedie,

Lonely Planet. Mongolsko